

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/257/2021
Identifikačné číslo spisu:	4618201496
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4618201496.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne U. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č. XXX/XX, O., proti žalovaným 1. L. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. N. XX, 2. E. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., U. XXXX/XX, o zaplatenie 13 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 6C/32/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 7Co/62/2020-208 z 18. februára 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalované majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Topoľčany rozsudkom č. k. 6C/32/2018-135 z 19. decembra 2019 zaviazal žalované v 1. a 2. rade zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni sumu 6 000 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 16. februára 2017 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu.

2. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyňa ako budúca kupujúca uzatvorila so žalovanými v 1. a 2. rade ako budúcimi predávajúcimi dňa 1. júna 2016 zmluvu o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy, ktorej predmetom bola kúpa nehnuteľnosti. Kúpna cena (70 000 eur) mala byť splatená do 31. decembra 2016 a zmluvné strany boli povinné uzavrieť kúpnu zmluvu do 15 dní po splatení kúpnej ceny. Žalobkyňa uhradila prvú splátku vo výške 13 000 eur a zvyšnú časť kúpnej ceny do dohodnutého termínu (31. decembra 2016) neuhradila a neurobila tak ani dodatočne do predĺženého termínu splatnosti - do 31. marca 2017. Žalované v 1. a 2. rade vyzvali žalobkyňu listom z 2. januára 2017 na opustenie nehnuteľnosti; žalobkyňa ukončila užívanie nehnuteľností dňom 6. januára 2017. Z článku IV. bod 5 zmluvy o budúcej kúpnej zmluve vyplýva, že ak nepríde k uzatvoreniu kúpnej zmluvy vinou budúcej kupujúcej, vrátia budúce predávajúce prijaté splátky, a to do 30 dní a budúce predávajúce majú nárok na zmluvnú pokutu vo výške 25 % z dohodnutej kúpnej ceny. Súd prvej inštancie uviedol, že žalované nepopierali záväzok vrátiť žalobkyni 13 000 eur, ale tvrdili, že majú voči žalobkyni nárok na zaplatenie

zmluvnej pokuty v sume 17 500 eur; vykonali započítanie s tým, že im zanikla povinnosť vrátiť preddavok 13 000 eur a voči žalobkyni im prislúcha nárok na sumu 4 500 eur.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že vzhľadom na to, že nedošlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, vznikol žalobkyni nárok na vrátenie prvej splátky vo výške 13 000 eur, keďže právny dôvod, na základe ktorého žalobkyňa žalovaným plnila, odpadol. Pokiaľ išlo o povinnosť žalobkyne zaplatiť zmluvnú pokutu, vyslovil súd právny názor, že k neuzatvoreniu kúpnej zmluvy došlo vinou žalobkyne, ktorá si nesplnila svoju povinnosť uhradiť kúpnu cenu a na základe tohto zavinenia zo strany žalobkyne mali žalované nárok na zmluvnú pokutu.

4. Vo vzťahu k dohodnutej výške zmluvnej pokuty (25 % z kúpnej ceny, t.j. 17 500 eur) prijal súd prvej inštancie záver, že žalobkyňa nepreukázala svoje tvrdenie, že výška zmluvnej pokuty bola v skutočnosti 2,5 % a nie 25 %. Tiež dospel k záveru, že výška zmluvnej pokuty nie je v rozpore s dobrými mravmi, a preto nemožno považovať toto zmluvné dojednanie za neplatné. Súd prvej inštancie však aplikoval moderačné právo podľa § 545a Občianskeho zákonníka a neprimerane vysokú zmluvnú pokutu znížil s prihliadnutím k hodnote a významu prevenčnej, zabezpečovacej povinnosti a výške škody spôsobenej žalobkyňou pri užívaní nehnuteľnosti na 10% z kúpnej ceny, t.j. 7 000 eur. Preto nárok uplatnený žalobkyňou na vrátenie preddavku vo výške 13 000 eur v dôsledku započítania zmluvnej pokuty vo výške 7 000 eur priznal vo výške 6 000 eur. Vo zvyšku, t.j. v sume 7 000 eur žalobu zamietol.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací, na odvolanie žalobkyne rozsudkom č. k. 7Co/62/2020-208 z 18. februára 2021 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil. Žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v celom rozsahu. S napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil a považoval ho za dostatočne odôvodnené. Podľa jeho názoru z obsahu uzatvorenej zmluvy možno spoľahlivo vyvodiť, že zmluvná pokuta zabezpečovala povinnosť žalobkyne splatiť celú kúpnu cenu nehnuteľnosti v dohodnutej dobe jej splatnosti s tým, že dôsledkom porušenia tejto povinnosti žalobkyne bolo neuzatvorenie kúpnej zmluvy. Preto pokiaľ žalobkyňa nesplnila svoju povinnosť riadne a včas splatiť kúpnu cenu, zavinila to, že k uzatvoreniu kúpnej zmluvy stranami sporu nedošlo, a preto jej vznikla povinnosť zaplatiť dojednanú zmluvnú pokutu. Dojednaná výška zmluvnej pokuty nie je v rozpore s dobrými mravmi a nezakladá podľa názoru odvolacieho súdu neplatnosť tohto právneho úkonu. Odvolací súd pritom zobral do úvahy pomer výšky zmluvnej pokuty, dohodnutej na 25 % z kúpnej ceny, a významu zabezpečovacej povinnosti riadne splatiť celú kúpnu cenu a uzatvoriť do 15 dní po jej zaplatení kúpnu zmluvu. Odvolací súd sa stotožnil aj s uplatnením moderačného práva súdom prvej inštancie a znížením zmluvnej pokuty na 10 % z kúpnej ceny. Vo vzťahu k tvrdeniu žalobkyne, že žalované v konaní nepreukázali vznik škody ani jej výšku, odvolací súd uviedol, že ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvných povinností zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný zaplatiť pokutu, aj keď oprávnenému účastníkovi zmluvného vzťahu škoda nevznikla. Zmluvná pokuta okrem zabezpečovacej (prevenčnej) funkcie, v rámci ktorej slúži ako právny prostriedok zabezpečujúci záväzok akcesorickej povahy, plní aj funkciu reparačnú, v rámci ktorej na ňu treba hľadieť ako na paušalizovanú náhradu škody.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalobkyňa a žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre zrušil a žalobkyni priznal náhradu trov dovolacieho konania. Zastáva názor, že prípustnosť dovolania je daná tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku) a rovnako záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku).

7. Dovolateľka namietala záver odvolacieho súdu o súlade dojednanej zmluvnej pokuty (vo výške 25% z kúpnej ceny) s dobrými mravmi, tiež namietala nedostatočnú moderáciu súdu, ktorý výšku zmluvnej pokuty znížil na 10% z kúpnej ceny. S poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku uviedla, že sudy nerešpektovali všeobecné princípy na posúdenie primeranosti zmluvnej

pokuty, ktoré najvyšší súd riešil vo svojich rozhodnutiach. Následne však vyslovila názor, že doposiaľ nebola dovolacím súdom zodpovedaná primeranosť resp. neprimeranosť zmluvných pokút používaných pri zabezpečení práv a povinností pri prevode nehnuteľností. V dovolaní poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 2Obdo/39/2010, 3Cdo/130/2006, 2Cdo/172/2007, 3Obo/283/1998 a 3Obdo/11/2019), ktoré sa podľa jej slov týkali zmluvnej pokuty a moderačného práva, v ktorých doposiaľ neboli zodpovedané otázky nastolené dovolateľkou.

8. Závery súdov nižších inštancií považovala v celom rozsahu za nesprávne, nakoľko nezohľadnili účel zmluvy o budúcej zmluve, postavenie účastníkov zmluvy ako aj výšku zmluvnej pokuty, ktorá je podľa jej názoru premrštená a nemožno ju považovať za primeranú. Poukazovala na to, že zákon výslovne neupravuje obmedzenie dojednaní zmluvnej pokuty, preto je nutné toto obmedzenie skúmať pri posudzovaní súladu dojednaní o zmluvnej pokute s dobrými mravmi. V tejto súvislosti poukazovala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/172/2007 z 30. augusta 2008, zo záverov ktorého v dovolaní citovala a následne z jeho aplikácie na danú vec vyvodila záver, že zmluvná pokuta vo výške 25% z kúpnej ceny, ktorá zabezpečuje záväzok zo zmluvy o budúcom prevode nehnuteľnosti sa prieči dobrým mravom, a preto je neplatná. Poukazovala tiež na rezervačné zmluvy realitných kancelárií, pri ktorých sa zmluvné pokuty pohybujú vo výške 2 - 5% z kúpnej ceny nehnuteľnosti.

9. Dovolaiteľka tiež namietala nedostatočnú moderáciu súdu, ktorý výšku zmluvnej pokuty znížil na 10% z kúpnej ceny, pričom táto výška je podľa dovolateľky neprimeraná a nezodpovedá svojmu účelu a súdy ani neuviedli konkrétne skutočnosti, z ktorých pri moderácii zmluvnej pokuty vychádzali. Poukázala na to, že užívala predmetnú nehnuteľnosť v čase od 1. júna 2016 do 6. januára 2017, pričom v súvislosti s užívaním tejto nehnuteľnosti uhrádzala náklady na elektrickú energiu, plyn, vodu, rozhlas, televíziu, daň z nehnuteľností, poisťku domu za užívanie nehnuteľností, ktoré doklady jej predkladala žalovaná v 1. rade. Žalované po ukončení užívania nehnuteľnosti dovolateľkou zistili vady, ktoré boli zapísané v protokole o prebratí nehnuteľnosti, avšak podľa dovolateľky výška skutočnej škody nebola z ich strany bez akýchkoľvek pochybností preukázaná.

10. Žalované v 1. a 2. rade sa vo vyjadrení k podanému dovolaniu stotožnili s napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu a navrhli dovolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietnuť. Vyjadrili presvedčenie, že žalobkyňa nemala nikdy v úmysle danú nehnuteľnosť kúpiť, nakoľko nedisponovala finančnými prostriedkami a zavádzala žalované tvrdením o snahe predat' byt, kde má udanú adresu trvalého pobytu, ktorý však nikdy nebol v jej vlastníctve. Poukázali na to, že prvotný návrh zmluvy vypracovala žalobkyňa, v ktorej navrhla výšku zmluvnej pokuty 25 % zaväzujúcu len žalované. Následne po prepracovaní zmluvy sa rovnakou zmluvnou pokutou zaviazali obe zmluvné strany, pričom tieto zmluvy bez výhrad podpísali. Dali tiež do pozornosti skutočnosť, že žalobkyňa (spolu s ďalšou cudzou osobou) takmer sedem mesiacov užívala nehnuteľnosť bez odplaty, pričom výška nájomného za porovnateľnú nehnuteľnosť sa v roku 2017 pohybovala na úrovni 600 eur mesačne. Počas doby užívania žalobkyňa nehnuteľnosť poškodila a zdevastovala okolie rodinného domu.

11. K vyjadreniu žalovaných sa vyjadrila dovolateľka a uviedla, že o kúpu nehnuteľnosti mala skutočný záujem, o čom svedčí uzavretie zmluvy o budúcej zmluve a zaplatenie prvej časti kúpnej ceny vo výške 13 000 eur. Zároveň vstúpila aj do užívania predmetných nehnuteľností, čím nepochybne prejavila vôľu nehnuteľnosti nadobudnúť do svojho výlučného vlastníctva. V predmetnom spore sa súdy podľa dovolateľky nezaoberali otázkou, kto zo zmluvných strán zmluvu pripravoval, pričom dovolateľka zmluvu podpísala na základe dôvery k žalovaným a pokiaľ by si bola vedomá výšky dojednanej zmluvnej pokuty predstavujúcej 25% z kúpnej ceny, zmluvu by nebola podpísala. Dovolaiteľka nevyužila možnosť prenájmu, nakoľko došlo k narušeniu vzťahov medzi ňou a žalovanými. Namietala, že súdy nere realizovali dokazovanie vo vzťahu k výške nájomného za porovnateľné nehnuteľnosti v roku 2017. Poukazovala tiež na to, že žalované nepreukázali, že by im nejaká škoda vznikla a rovnako nepreukázali ani jej výšku.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku), v ktorej neprospech bolo

napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku), bez nariadenia pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku), dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

13. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 Civilného sporového poriadku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

14. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 Civilného sporového poriadku možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

16. Aby na základe dovolania podaného podľa ustanovenia § 421 Civilného sporového poriadku mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež musia byť dané podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 Civilného sporového poriadku (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

17. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku môže byť len otázka právna (nie otázka skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo od aplikácie a interpretácie procesných ustanovení právnej normy). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou v dovolaní nastolená.

18. Podľa názoru žalobkyne je jej dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku.

19. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Obsah tohto pojmu napĺňajú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Patrí doň ale aj prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017, 6 Cdo 129/2017). Aby mala dovolateľom nastolená otázka relevantný význam v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, musí byť riešená odvolacím súdom a odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie.

20. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku predpokladá situáciu, v ktorej určitá právna otázka (kľúčová pre rozhodnutie vo veci samej) ešte nebola dovolacím súdom riešená a je tu daná potreba, aby dovolací súd, ako najvyššia súdna autorita, túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t.j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Posúdenie prípustnosti dovolania pritom závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritorne rozhodnutie, ani akademické otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi).

21. K otázke možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a zároveň § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku najvyšší súd už v iných prípadoch (6 Cdo 13/2017 a 6 Cdo 21/2017) uviedol, že „uplatnenie obidvoch dovolacích dôvodov naraz sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje - odvolací súd sa totiž nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená“.

22. Žalobkyňa v dovolaní namietala nesprávne právne závery odvolacieho súdu ohľadne súladu dojednanej zmluvnej pokuty vo výške 25% z kúpnej ceny s dobrými mravmi, a tiež namietala moderáciu výšky zmluvnej pokuty uskutočnenú súdom prvej inštancie (ktorý zmluvnú pokutu znížil na 10% kúpnej ceny) a jej primeranosť vo vzťahu k naplneniu účelu spočívajúceho v zabezpečení splnenia zmluvne dohodnutej povinnosti. Vzhľadom na to, že žalobkyňa v dovolaní selektovala dve právne otázky, a priori nemožno dospieť k záveru o nemožnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a zároveň § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. Aj keď je za situácie, keď sú formulované dve právne otázky, ktorých riešenie dovolateľ namieta, teoreticky prípustný súbeh dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku, v prejednávanom prípade najvyšší súd nemohol pristúpiť k meritórному posúdeniu dôvodnosti dovolania vzhľadom na nedostatočné vymedzenie dovolacích dôvodov v zmysle § 432 Civilného sporového poriadku.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa s obsahom dovolania musí konštatovať, že dovolanie trpí značnou obsahovou diskrepanciou, vnútornou rozpornosťou a nejednoznačnosťou. Dovolateľka jasne nevymedzila, ktorá právna otázka - právne posúdenie veci odvolacím súdom zakladá

podľa jej názoru dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku a ktorá zakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. V texte dovolania sa vzájomne prelínajú námietky voči posúdeniu súladu dojednanej zmluvnej pokuty s dobrými mravmi s námietkami voči nedostatočnej moderácii zmluvnej pokuty. Z dovolania nemožno vyabstrahovať jasnú argumentáciu zameranú na preukázanie naplnenia jednotlivých dovolacích dôvodov, ktorých existenciu dovolaiteľka tvrdila. Nakoľko sa jednotlivé námietky prelínajú, nemožno bez pochyb uzavrieť, ktorú právnu otázku pod ktorý dovolací dôvod dovolaiteľka subsumuje, resp. či pri jednej a tej istej otázke dovolaiteľka tvrdí existenciu oboch dovolacích dôvodov (teda dovolacích dôvodov daných podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku). Vnútnú rozpornosť a nekonzistentnosť dovolania vyvoláva napríklad tvrdenie dovolaiteľky, že súdy nerešpektovali všeobecné princípy na posúdenie primeranosti zmluvnej pokuty, ktoré najvyšší súd riešil vo svojich rozhodnutiach, s následným tvrdením, že dovolacím súdom nebola doposiaľ zodpovedaná otázka primeranosti zmluvných pokút pri prevode nehnuteľností. Aj samotné tvrdenie, že dovolaiteľka uvedie súdne rozhodnutia, ktoré sa týkali zmluvnej pokuty a moderačného práva, v ktorých doposiaľ neboli zodpovedané otázky nastolené dovolaiteľkou, trpí nelogickosťou a nejednoznačnosťou svojho obsahu, a teda najvyšší súd nemôže jednoznačne identifikovať, čo má dovolaiteľka na mysli, či odklon riešenia určitej právnej otázky odvolacím súdom od jej riešenia dovolacím súdom, alebo absenciu riešenia určitej právnej otázky dovolacím súdom. Vo vzťahu k dojednanej zmluvnej pokute vo výške 25% z kúpnej ceny dovolaiteľka na jednom mieste namieta jej rozpor s dobrými mravmi (čo spôsobuje neplatnosť takéhoto zmluvného dojednania) a na inom mieste tvrdí, že takto dojednanú zmluvnú pokutu považuje za neprimeranú. K tomuto je potrebné poznamenať, že dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi a nejednoznačnosť či úplnú rozpornosť formulácie dovolacích dôvodov nemôže interpretovať podľa vlastného uváženia (bez opory v texte dovolania), resp. nemôže nadinterpretovať obsah dovolania a domýšľať si, čo mohol mať dovolaiteľ na mysli, ak je formulácia dovolacích dôvodov nejednoznačná.

24. Najvyšší súd tiež poukazuje na to, že z dovolania nie je zrejmé nielen to, ktorú právnu otázku pod ktorý dovolací dôvod dovolaiteľka subsumuje, ale tiež z neho nemožno abstrahovať také formulovanie právnych otázok (ktorých správnosť riešenia odvolacím súdom namieta), ktoré by zodpovedalo požiadavkám kladeným na dovolanie ustanoveniami procesného predpisu. Všeobecné tvrdenie o rozpore zmluvnej pokuty vo výške 25% z kúpnej ceny s dobrými mravmi, či tvrdenie o neprimeranosti zníženej zmluvnej pokuty na výšku 10% z kúpnej ceny, nepredstavuje jasné vymedzenie právnej otázky z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, nakoľko neobsahuje ďalšie skutkové okolnosti danej veci, iba v spojení s ktorými by bolo možné hľadať relevantné riešenie tohto sporu. Nie je úlohou dovolacieho súdu pri prejednávaní konkrétnej veci riešiť široké akademické, či hypotetické otázky, ale jeho zákonnou kompetenciou je dať odpoveď na otázky relevantné pre vyriešenie toho - ktorého konkrétneho prípadu, ktorý na základe podaného dovolania posudzuje. Osobitne k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku je potrebné uviesť, že na to, aby bolo možné relevantne posúdiť, že ide o právnu otázku doposiaľ dovolacím súdom neriešenú, ktorej zodpovedanie je zároveň pre rozhodnutie konkrétnej veci nevyhnutné, je potrebné túto otázku vymedziť s ohľadom na všetky relevantné okolnosti prípadu. Pokiaľ teda žalobkyňa v dovolaní poukazovala na to, že najvyšší súd vo svojej rozhodovacej praxi neposudzoval zmluvnú pokutu a jej výšku pri zabezpečení práv a povinností zo zmlúv o prevode nehnuteľností, najmä pri porušení zmluvnej povinnosti zaplatiť kúpnu cenu riadne a včas (čo možno podľa obsahu považovať za formuláciu otázky, ktorá by mala zakladať prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku), je potrebné uzavrieť, že ide o príliš všeobecné, abstraktné konštatovanie, ktoré nespĺňa potrebu vymedzenia právnej otázky vo vzťahu k prejednáwanej veci, nakoľko neobsahuje žiadnu konkretizáciu a charakteristiku skutkových okolností a faktorov daných v prejednávanom spore, z ktorých vzájomného posúdenia by mohla vziť v prvom rade relevantná informácia, či ide o právnu otázku doposiaľ dovolacím súdom neriešenú, a následne potom aj prípadná odpoveď na otázku, ak je od jej riešenia daná vec závislá.

25. Keď žalobkyňa v dovolaní citovala závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/172/2007 z 30. augusta 2008, ktorých aplikácia v predmetnej veci mala viesť k záveru o rozpore zmluvnej pokuty vo výške 25% z kúpnej ceny s dobrými mravmi, najvyšší súd posudzujúci

dovolanie podľa obsahu v zmysle § 124 ods. 1 v spojení s § 438 ods. 1 Civilného sporového poriadku považoval toto jej tvrdenie za vyvodzovanie existencie prípustnosti dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku. Porovnaním zmieneného rozhodnutia s prejednávanou vecou však podľa názoru dovolacieho súdu nemožno pre neprehliadnuteľnú odlišnosť špecifických okolností vo veci sp. zn. 2Cdo/172/2007 (a teda neaplikovateľnosť jeho záverov na prejednanú vec) konštatovať odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v zmienenom rozhodnutí najvyššieho súdu. V predmetnej veci týkajúcej sa bezúročnej pôžičky vo výške 250 000,- Sk, s plnením ktorej bol žalovaný v omeškaní a zmluvná pokuta bola dohodnutá vo výške 1 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania, ide zjavne o iný predmet plnenia, teda o odlišný zabezpečený záväzok a tiež aj spôsob stanovenia a výška zmluvnej pokuty je v porovnávaných prípadoch odlišná. Potrebne je zdôrazniť, že vo veci vedenej pod sp. zn. 2Cdo/172/2007 najvyšší súd zamietol dovolanie žalovaného a vyslovil, že zmluvná pokuta dojednaná vo výške 1 % z dlžnej čiastky za každý deň omeškania je s ohľadom ku všetkým okolnostiam daného prípadu primeraná a dojednanie o zmluvnej pokute nie je preto neplatné podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi. S poukazom na uvedené závery predmetného rozhodnutia najvyššieho súdu, odhliadnuc aj od odlišností uvedeného prípadu s prejednávanou vecou, dovolaciemu súdu nie je zrejmé, v čom videla dovolateľka rozpor právneho posúdenia veci odvolacím súdom s právnymi závermi najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2Cdo/172/2007 a najmä v čom videla prínos uvedeného rozhodnutia pre možné ovplyvnenie výsledku konania vo svoj prospech.

26. Dovolací súd záverom opakovane uvádza, že dovolateľ je zo zákona povinný nielen uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (a vyložiť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia), ale tiež konfrontovať túto nesprávnosť s doterajšou rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu, lebo tomu patrí úloha zjednocovať rozhodovaciu činnosť súdov v civilnom konaní. Podľa toho je dovolateľ povinný vymedziť, v čom vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania. Mal by teda uviesť, ktorý z predpokladov vymedzených v § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku je naplnený a prečo. Povedané inými slovami, dovolateľ je povinný jasne a zrozumiteľne vymedziť relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a uviesť, v čom sa odvolací súd odchýlil od tejto relevantnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo v čom je relevantná rozhodovacia prax dovolacieho súdu rozporná, alebo v čom je potrebné relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu zmeniť, alebo či ide o právnu otázku odvolacím súdom doteraz nevyriešenú. Prípadne možno prípustnosť dovolania podľa okolností vymedziť i odkazom na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu prípustnosti dovolania uvedenému v § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

27. Dovolací súd uzatvára, že žalobkyňa v podanom dovolaní nevymedzila dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku spôsobom uvedeným v § 432 Civilného sporového poriadku, a preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

29. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.